

FI

LITE

Suuntaviivat

niiden rahoitusoikaisujen määrittämiseksi, jotka on tehtävä julkisia hankintoja koskevien sääntöjen noudattamatta jättämisen vuoksi, yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa hallinnoituihin, unionin rahoittamiin menoihin

Sisällysluettelo

1.	Johdanto	3
1.1.	Suuntaviivojen tarkoitus ja soveltamisala	3
1.2.	Oikeusperusta ja viiteasiakirjat	5
1.2.1.	<i>Rahoitusoikaisuja koskevat suuntaviivat</i>	5
1.2.2.	<i>Unionin lainsäädäntö siltä osin, kuin se koskee sopimuksia, jotka eivät kuulu tai kuuluvat vain osittain julkisia hankintoja koskevien direktiivien soveltamisalaan</i>	5
1.3.	Rahoitusoikaisun määrän vahvistamista koskevat perusteet.....	7
2.	Merkittävimmät sääntöjenvastaisuudet ja vastaavat rahoitusoikaisujen määrät	8
2.1.	Hankintailmoitus ja tarjouseritelmät	8
2.2.	Tarjousten arviointi	15
2.3.	Hankintasopimuksen toteuttaminen	18

1. Johdanto

1.1. Suuntaviivojen tarkoitus ja soveltamisala

Rahoitusoikaisuja koskevia suuntaviivoja olisi sovellettava ensisijaisesti, jos on kyse unionin talousarviosta rahoitettuihin ja jäsenvaltioiden kanssa yhteisesti hallinnoituihin sopimukseen sovellettavien julkisia hankintoja koskevien sääntöjen rikkomisista. Kyseisistä julkisia hankintoja koskevista säännöistä säädetään 1.2 jaksossa esitetyn mukaisesti julkisia hankintoja koskevissa direktiiveissä, jäljempänä 'direktiivit', ja asianomaisessa kansallisessa lainsäädännössä.

Jäljempänä 2 jaksossa esitettyjä oikaisujen määriä sovelletaan myös sopimukseen, jotka eivät (tai eivät kokonaan) kuulu direktiivien soveltamisalaan¹. Kyseisessä 2 jaksossa vahvistetut 5–100 prosentin suuruiset määrät ovat samat, jotka on vahvistettu komission neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 99 ja 100 artiklan mukaisesti tekemiin rahoitusoikaisuihin sovellettavia periaatteita, perusteita ja ohjeellisia asteikkoja koskevien suuntaviivojen hyväksymisestä 19 päivänä lokakuuta 2011 annetussa komission päätöksessä¹, jäljempänä 'päättös rahoitusoikaisusta'. Heinäkuun 27 päivänä 2006 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1198/2006 97 ja 98 artiklan osalta samoja oikaisujen määriä käytettiin soveltuvin osin komission neuvoston asetuksen (EY) N:o 1198/2006 mukaisesti tekemiin rahoitusoikaisuihin sovellettavia periaatteita, perusteita ja ohjeellisia asteikkoja koskevissa suuntaviivoissa, joita sovelletaan Euroopan kalatalousrahastoon, jäljempänä 'EKTR:n suuntaviivat'. Kesäkuun 25 päivänä 2007 tehdyn neuvoston päätöksen 2007/435/EY 44 artiklan, 23 päivänä toukokuuta 2007 tehdyn Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 573/2007/EY 46 artiklan, 23 päivänä toukokuuta 2007 tehdyn Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 574/2007/EY 48 artiklan sekä 23 päivänä toukokuuta 2007 tehdyn Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 575/2007/EY 46 artiklan osalta samankaltaista lähestymistapaa sovellettiin myös 22 päivänä joulukuuta 2011 annetussa komission päätöksessä C(2011) 9771 komission yhteisvastuuta ja maahanmuuttovirtojen hallintaa koskevan yleisohjelman neljän rahaston puitteissa tekemiin rahoitusoikaisuihin sovellettavien periaatteita, perusteita ja ohjeellisia asteikkoja koskevien suuntaviivojen hyväksymisestä, jäljempänä 'kotouttamisrahastoa, pakolaisrahastoa, ulkorajarahastoa ja paluurahastoa koskeva rahoitusoikaisupäättös'.

Näillä suuntaviivoilla korvataan ja päivitetään aiemmat samaa aihetta koskevat suuntaviivat (ks. tämän päätöksen johdanto-osan 5 kappale). Näissä päivitettyissä suuntaviivoissa on otettu huomioon aiempien suuntaviivojen soveltamisesta saadut kokemukset, ja niiden tarkoituksena on selventää suhteellisuusperiaatteen mukaisesti sovellettavien rahoitusoikaisujen tasoa ottaen huomioon asianmukaisen oikeuskäytännön. Tärkeimmät erot verrattuna aiempiin suuntaviivoihin ovat seuraavat: 1) tietyissä tapauksissa sovellettavien oikaisujen tasojen selventäminen ja selkeämpien perusteiden laatiminen; 2) aiemmissa suuntaviivoissa määrittelemättömien sääntöjenvastaisuuksien lisääminen, kun kyseessä ovat sääntöjenvastaisuudet ovat samankaltaiset kuin unionin tarkastuksissa havaitut sääntöjenvastaisuudet, joiden osalta on tehty rahoitusoikaisut; 3) direktiivien ja perussopimuksen periaatteiden mukaiset sopimukset kattavien oikaisujen tason yhdenmukaistaminen. Lisäksi suuntaviivojen soveltamisalaa on laajennettu,

---

¹ C(2011) 7321 lopullinen.

koska uusia suuntaviivoja sovelletaan rakennerahastojen tai koheesiorahaston menojen lisäksi myös muihin menoihin.

Näitä suuntaviivoja olisi sovellettava niiden hyväksymispäivän jälkeen havaittuihin sääntöjenvastaisuuksiin liittyviä rahoitusoikaisuja tehtäessä. Rakennerahastoja, koheesiorahastoa, kalatalousrahastoa ja yhteisvastuuta ja maahanmuuttovirtojen hallintaa koskevan yleisohjelman neljää rahastoa koskevien tarkastushavaintojen ja rahoitusoikaisujen suhteen, joiden osalta kuulemismenettely jäsenvaltion kanssa on käynnissä näiden suuntaviivojen hyväksymispäivänä, komissio soveltaa aiemmin voimassa olleita suuntaviivoja (jotka on mainittu tämän päätöksen johdanto-osan 5 kappaleessa) tai näitä suuntaviivoja ja varmistaa, että sovellettava oikaisu on jäsenvaltion kannalta edullisempi.

Suuntaviivoissa käsitellään myös tarvetta korjata sellaisia tarjousarviointeja, joihin vaikuttavat eturistiriidat. Tähän liittyvä erityinen sääntöjenvastaisuuden tyyppi esitellään 2 jaksossa (ks. sääntöjenvastaisuus n:o 21).

Näillä suuntaviivoilla edistetään myös Euroopan parlamentin vuonna 2010 antaman vastuuvapautta koskevan suosituksen soveltamista. Kyseinen suositus koskee julkisiin hankintamenettelyihin liittyvien virheiden käsittelyn yhdenmukaistamista seuraavilla politiikan aloilla: maatalous ja luonnonvarat, koheesio, energia ja liikenne. Suositukseen sisältyy myös Euroopan tilintarkastustuomioistuimen ja komission julkisiin hankintoihin liittyvien sääntöjenvastaisuuksien määrällisen arvioinnin yhdenmukaistamisen edistäminen. Komissio kehottaa Euroopan tilintarkastustuomioistuinta soveltamaan kyseisiä suuntaviivoja tarkastustoiminnassaan edellä mainitun Euroopan parlamentin suosituksen noudattamiseksi.

Jäljempänä 2 jaksossa kuvatut sääntöjenvastaisuudet ovat yleisimmin todettuja sääntöjenvastaisuuksia. Muita sääntöjenvastaisuuksia, joita ei mainita kyseisessä jaksossa, olisi käsiteltävä suhteellisuusperiaatteen mukaisesti ja, jos mahdollista, ottaen huomioon suuntaviivoissa yksilöidyt sääntöjenvastaisuustyypit.

Jos komissio havaitsee sääntöjenvastaisuuksia, jotka liittyvät julkisia hankintoja koskevien sääntöjen noudattamatta jättämiseen, komissio määrittää rahoitusoikaisun määrän näiden suuntaviivojen mukaisesti. Rahoitusoikaisun määrä lasketaan ottaen huomioon komissiolle ilmoitettujen kustannusten määrä sopimuksen (tai sen osan) osalta, johon sääntöjenvastaisuus liittyy. Soveltuvan asteikon mukaista prosenttimäärää sovelletaan asianomaisten menojen määrään, jotka on ilmoitettu komissiolle kyseisen sopimuksen osalta. Samaa oikaisun määrää olisi sovellettava myös kaikkiin asianomaiseen sopimukseen liittyviin tuleviin menoihin ennen niiden todentamista komissiolle. Käytännön esimerkki: Komissiolle ilmoitetaan laittomien perusteiden soveltamisen perusteella tehdyn rakennusurakkasopimuksen menojen määräksi 10 000 000 euroa. Jos sovellettava oikaisu on 25 prosenttia, komissiolle ilmoitettavista menoista on vähennettävä 2 500 000 euroa. Unionin rahoitusta vähennetään siten myös vastaavasti. Jos kansalliset viranomaiset aikovat myöhemmin ilmoittaa lisää menoja saman hankintasopimuksen osalta, johon liittyy sama sääntöjenvastaisuus, kyseisiin menoihin olisi sovellettava samaa rahoitusoikaisua. Lopuksi sopimukseen liittyvien maksujen kokonaisarvo oikaistaan saman rahoitusoikaisun perusteella.

Jäsenvaltiot havaitsevat myös sääntöjenvastaisuuksiaⁱⁱ, ja silloin niiden on tehtävä tarvittavat oikaisut. Jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten suositellaan käyttävän samoja perusteita ja

määriä oikaistessaan omien yksikköjensä havaitsemia sääntöjenvastaisuuksia, elleivät ne sovelia tiukempia vaatimuksia.

1.2. Oikeusperusta ja viiteasiakirjat

Suuntaviivoissa otetaan huomioon unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä annetun asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 80 artiklan 4 kohta, yhteisesti jäsenvaltioiden kanssa hallinnoituun unionin yhteisrahoitukseen sovellettavat alakohtaiset säännöt, direktiivitⁱⁱⁱ ja 1.2.1 ja 1.2.2 kohdassa mainitut asiakirjat eli päätös rahoitusoikaisuista, EKTR:n suuntaviivat ja komission selittävä tiedonanto N:o 2006/C 179/02 yhteisön lainsäädännöstä siltä osin kuin se koskee sopimuksia, jotka eivät kuulu tai kuuluvat vain osittain julkisia hankintoja koskevien direktiivien soveltamisalaan.

Jäljempänä 2 jaksossa viitataan vesi- ja energiahuollon sekä liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankintamenettelyjen yhteensovittamisesta 31 päivänä maaliskuuta 2004 annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2004/17/EY² sekä julkisia rakennusurakoita sekä julkisia tavara- ja palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta 31 päivänä maaliskuuta 2004 annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2004/18/EY³. Jos julkisia hankintoja koskevassa menettelyssä tai sopimuksessa sovelletaan aiempaa tai myöhempää direktiiviä, oikaisu on tehtävä, mikäli mahdollista, 2 jakson mukaisesti tai kyseisessä jaksossa kuvattuja tapauksia vastaavasti. Lisäksi julkisia hankintoja koskevia kansallisia säännöksiä, joilla mainitut direktiivit otetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä, olisi pidettävä viiteasiakirjoina, kun tarkastellaan sääntöjenvastaisuuksia.

1.2.1. Rahoitusoikaisuja koskevat suuntaviivat

Päätöstä rahoitusoikaisuista sovelletaan ohjelmakaudella 2007–2013^{iv}, ja siinä vahvistetaan rahoitusoikaisujen yleiset puitteet ja kiinteämääräiset asteikot, joita komissio soveltaa yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa sovellettavan hallinnointimenetelmän mukaisesti Euroopan aluekehitysrahaston, Euroopan sosiaalirahaston ja koheesiorahaston osalta. EKTR:n suuntaviivoihin sisältyy myös sama lähestymistapa, joka esitetään päätöksessä rahoitusoikaisuista. Näissä suuntaviivoissa noudatetaan samaa päättelyä ja oikaisuasteikkoa. Kotouttamisrahastoa, pakolaisrahastoa, ulkorajarahastoa ja paluurahastoa koskeva rahoitusoikaisupäätös sisältää kyseisen lähestymistavan yhteisvastuuta ja maahanmuuttovirtojen hallintaa koskevan yleisohjelman neljän rahaston osalta. Asiakirjassa VI/5330/97 vahvistetaan suuntaviivat rahoitusoikaisujen rahoituksellisten seuraamusten määrittämiseksi EMOTR:n tukiosaston tilien tarkastamista ja hyväksymistä koskevaa päätöstä valmisteltaessa.

1.2.2. Unionin lainsäädäntö siltä osin, kuin se koskee sopimuksia, jotka eivät kuulu tai kuuluvat vain osittain julkisia hankintoja koskevien direktiivien soveltamisalaan

Kuten komission selittävässä tiedonannossa N:o 2006/C 179/02 yhteisön lainsäädännöstä siltä osin kuin se koskee sopimuksia, jotka eivät kuulu tai kuuluvat vain osittain julkisia hankintoja koskevien direktiivien soveltamisalaan, jäljempänä 'selittävä tiedonanto', todetaan, Euroopan

---

² EUVL L 134, 30.4.2004, s. 1.

³ EUVL L 134, 30.4.2004, s. 114.

unionin tuomioistuin on vahvistanut, että Euroopan yhteisön perustamissopimuksen sääntöjä ja periaatteita sovelletaan myös sopimukseen, jotka jäävät direktiivien soveltamisalan ulkopuolelle.

Selittävän tiedonannon 1.1 ja 1.2 kohdan mukaan jäsenvaltioiden hankintayksiköiden on noudatettava Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen sääntöjä ja periaatteita kun ne tekevät julkisia hankintasopimuksia, jotka kuuluvat kyseisen sopimuksen soveltamisalaan. Näihin periaatteisiin kuuluu tavaroiden vapaa liikkuvuus (SEUT-sopimuksen 34 artikla), sijoittautumisoikeus (SEUT-sopimuksen 49 artikla), palvelujen tarjoamisen vapaus (SEUT-sopimuksen 56 artikla), syrjimättömyys ja yhdenvertainen kohtelu, avoimuus, oikeasuhteisuus ja vastavuoroinen tunnustaminen.

Unionin tuomioistuin on laatinut julkisia hankintoja koskevat perusvaatimukset, jotka on johdettu suoraan Euroopan yhteisön perustamissopimuksen säännöistä ja periaatteista. Tasapuolisen kohtelun ja kansalaisuuteen perustuvan syrjinnän kieltämisen periaatteet edellyttävät avoimuusvelvollisuutta. Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön^v mukaan kyseisen velvollisuuden ”sisältönä on taata kaikkien potentiaalisten tarjoajien eduksi se, että hankinnasta ilmoitetaan asianmukaisessa laajuudessa, minkä ansiosta palveluhankinnat avautuvat kilpailulle ja hankintasopimuksia koskevien tekomenettelyiden puolueettomuutta voidaan valvoa”.

Käsitettä ”ilmoittaminen asianmukaisessa laajuudessa”^{vi} on tulkittava ottaen huomioon perustamissopimuksen periaatteet, sellaisena kuin unionin tuomioistuin ne tulkitsee, ja sellaisina kuin ne ovat tiivistettyinä selittävässä tiedonannossa.

Ottaen huomioon unionin tuomioistuimen rikkomusmenettelyn yhteydessä asiassa C-412/04⁴, yhdistetyissä asioissa C-147/06 ja C-148/06⁵ ja asiassa C-507/03⁶ antamat tuomiot, silloin, kun vedotaan perustamissopimuksen sääntöjen ja periaatteiden noudattamatta jättämiseen, ”*komission tehtävänä on osoittaa*”,

- että vaikka kyseessä oleva sopimus ei kuulu tai kuuluu vain osittain julkisia hankintoja koskevien direktiivien soveltamisalaan, ”tähän sopimukseen liittyi muussa kuin kyseessä olevan hankintaviranomaisen jäsenvaltiossa sijaitsevalle yritykselle varma intressi, ja

- ja että koska tällä yrityksellä ei ollut mahdollisuutta saada asianmukaista tietoa ennen sopimuksen tekemistä, se ei voinut ilmaista intressiään sopimuksen tekemiseen”^{vii}.

Asiassa C-507/03 annetun tuomion 34 kohdan mukaisesti ”*pelkkä komission ilmoitus siitä, että sille osoitettiin kyseessä olevaa sopimusta koskenut kantelu, ei nimittäin voi riittää sen osoittamiseen, että kyseiseen sopimukseen liittyi varma rajat ylittävä intressi, eikä siis myöskään sen toteamiseen, että jäsenyysvelvoitteita on jätetty noudattamatta*”.

Tapauksissa, joissa havaitaan ilmeistä avoimuuden ja syrjimättömyyden periaatteiden noudattamatta jättämistä sopimuksissa, jotka eivät kuulu tai kuuluvat vain osittain direktiivien soveltamisalaan, on tarpeen määritellä, onko olemassa seikkoja, jotka tukisivat rajat ylittäviä intressejä, mukaan luettuina seuraavat:

- sopimuksen kohde,

---

⁴ *Komissio v. Italia*, tuomio 21.2.2008 (Kok., s. I-619).

⁵ *SECAP SpA ja Santorso Soc. v. Comune di Torino*, tuomio 15.5.2008 (Kok., s. I-3565).

⁶ *Komissio v. Irlanti*, tuomio 13.11.2007 (Kok., s. I-9777).

- sen arvioitu arvo, asianomaisen alan erityispiirteet (markkinoiden koko ja rakenne, liiketoimintatavat jne.),
- toimipaikan maantieteellinen sijainti,
- näyttö muista jäsenvaltioista peräisin olevista tarjouksista tai eri jäsenvaltiosta peräisin olevien yritysten ilmaisema kiinnostus.

Riippumatta siitä, onko tietyn sopimuksen osalta, joka ei kuulu tai kuuluu vain osittain direktiivien soveltamisalaan, olemassa tietty rajat ylittävä intressi^{viii}, on syytä tarkastella, ovatko kyseisen sopimuksen osalta ilmoitetut menot julkisia hankintoja koskevien kansallisten sääntöjen mukaisia.

Jos rajat ylittävä intressi on olemassa tai jos kansallista lainsäädäntöä ei noudateta, komissio voi ehdottaa rahoitusoikaisua 1.3 jaksossa vahvistettujen perusteiden ja 2 jaksossa määriteltyjen oikaisuasteikkojen mukaisesti. Arvioidessaan tapauksia, joissa julkisia hankintoja koskevaa kansallista lainsäädäntöä ei ole noudatettu, komissio ottaa huomioon toimivaltaisten kansallisten viranomaisten tulkintasäännöt.

1.3. Rahoitusoikaisun määrän vahvistamista koskevat perusteet

Näissä suuntaviivoissa vahvistetaan 5 prosentin, 10 prosentin, 25 prosentin ja 100 prosentin oikaisumäärät, joita voidaan soveltaa sopimukseen liittyviin menoihin. Niissä otetaan huomioon sääntöjenvastaisuuden vakavuus ja suhteellisuusperiaate. Kyseisiä oikaisumääriä sovelletaan, kun ei ole mahdollista määrittää tarkasti kyseessä olevan sopimuksen taloudellisia vaikutuksia.

Julkisia hankintoja koskevien sääntöjen noudattamatta jättämiseen liittyviä vakavia sääntöjenvastaisuuksia ja niistä johtuvia unionin talousarvioon kohdistuvia talousvaikutuksia arvioitaessa otetaan huomioon seuraavat tekijät: kilpailun taso, avoimuus ja tasapuolinen kohtelu. Vahva osoitus sääntöjenvastaisuuden vakavuudesta on se, kun kyseessä olevalla sääntöjen noudattamatta jättämisellä on pelotevaikutus potentiaalsiin tarjoajiin tai kun sääntöjen noudattamatta jättäminen johtaa sopimuksen tekemiseen eri tarjoajan kanssa kuin oli tarkoitus.

Kun sääntöjenvastaisuus on luonteeltaan ainoastaan muodollinen ilman todellisia tai potentiaalisia taloudellisia vaikutuksia, rahoitusoikaisuja ei tehdä.

Jos samassa tarjouskilpailumenettelyssä havaitaan useita sääntöjenvastaisuuksia, oikaisut eivät ole kumulatiivisia, ja vakavin sääntöjenvastaisuus otetaan oikaisun määrän perustaksi (5 prosenttia, 10 prosenttia, 25 prosenttia tai 100 prosenttia).

Sen jälkeen, kun tietyntyyppisiä sääntöjenvastaisuuksia koskevat oikaisut on tehty ja jäsenvaltio ei toteuta asianmukaisia korjaavia toimenpiteitä muiden tarjouskilpailumenettelyjen osalta, joihin liittyy vastaavantyyppisiä sääntöjenvastaisuuksia, rahoitusoikaisujen määrää voidaan nostaa (eli 10 prosenttiin, 25 prosenttiin tai 100 prosenttiin).

Sadan prosentin rahoitusoikaisua voidaan soveltaa vakavimmissa tapauksissa silloin, kun sääntöjenvastaisuus tuo etua tietyille tarjoajille tai ehdokkaille tai kun se liittyy petokseen, jonka toimivaltainen oikeus- tai hallintoelin on todennut.

2. MERKITTÄVIMMÄT SÄÄNTÖJENVASTAISUUDET JA VASTAAVAT RAHOITUSOIKKAISUJEN MÄÄRÄT

2.1. Hankintailmoitus ja tarjouseritelmät

N:o	Säntöjenvastaisuus	Sovellettava lainsäädäntö / viiteasiakirjat	Säntöjenvastaisuuden kuvaus	Oikaisun määrä
1.	Hankintailmoitusta ei ollut julkaistu.	<p>Direktiivin 2004/18/EY 35 ja 58 artikla</p> <p>Direktiivin 2004/17/EY 42 artikla</p> <p>Komission selittävän tiedonannon N:o 2006/C 179/02 2.1 jakso.</p>	Hankintailmoitusta ei julkaistu asiaa koskevien säntöjen mukaisesti (esim. julkaisu <i>Euroopan unionin virallisessa lehdessä</i> (EUVL) silloin, kun sitä edellytetään direktiiveissä ^{ix} .	<p>100 prosenttia</p> <p>25 prosenttia, jos direktiiveissä edellytetään hankintailmoitusten julkaisua ja hankintailmoitusta ei julkaistu EUVL:ssä, mutta se julkaistiin siten, että varmistetaan, että toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneella yrityksellä on saatavilla asianmukaiset tiedot julkisesta hankinnasta ennen kuin sopimus tehdään niin, että se pystyy esittämään tarjouksen tai ilmaisemaan kiinnostuksensa kyseisen sopimuksen tekemiseen. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että joko hankintailmoitus julkaistiin kansallisella tasolla (asiaa koskevan kansallisen lainsäädännön tai säntöjen mukaisesti) tai että hankintasopimuksista ilmoittamista koskevia perusvaatimuksia on noudatettu. Ks. lisätietoja kyseisistä standardeista komission selittävän tiedonannon N:o 2006/C 179/02 2.1</p>

N:o	Sääntöjenvastaisuus	Sovellettava lainsäädäntö / viiteasiakirjat	Sääntöjenvastaisuuden kuvaus	Oikaisun määrä
				jaksossa.
2.	Rakennusurakka-, palvelu- ja tavaranhankintasopimusten keinotekoinen jakaminen osiin.	Direktiivin 2004/18/EY 9 artiklan 3 kohta Direktiivin 2004/17/EY 17 artiklan 2 kohta	Rakennusurakoita koskeva hanke tai ehdotettu hankinta, jolla on tarkoitus hankkia tietty määrä tavaraa ja/tai palveluja, jaetaan, minkä vuoksi se jää direktiivien soveltamisalan ulkopuolelle, eli sitä ei voi julkaista EUVL:ssä rakennusurakan, palvelujen tai tavaroiden hankinnan osalta yhteisesti.	100 prosenttia 25 prosenttia, jos direktiiveissä edellytetään hankintailmoitusten julkaisua ja hankintailmoitusta ei julkaistu EUVL:ssä, mutta se julkaistiin siten, että varmistetaan, että toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneella yrityksellä on saatavilla asianmukaiset tiedot julkisesta hankinnasta ennen kuin sopimus tehdään niin, että se pystyy esittämään tarjouksen tai ilmaisemaan kiinnostuksensa kyseisen sopimuksen tekemiseen. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että joko hankintailmoitus julkaistiin kansallisella tasolla (asiaa koskevan kansallisen lainsäädännön tai sääntöjen mukaisesti) tai että hankintasopimuksista ilmoittamista koskevia perusvaatimuksia on noudatettu. Ks. lisätietoja kyseisistä standardeista komission selittävän tiedonannon N:o 2006/C 179/02 2.1 jaksossa.

N:o	Sääntöjenvastaisuus	Sovellettava lainsäädäntö / viiteasiakirjat	Sääntöjenvastaisuuden kuvaus	Oikaisun määrä
3.	<p>Noudattamatta jättäminen</p> <p>- tarjousten vastaanottamisen määräaikojen noudattamatta jättäminen</p> <p>tai</p> <p>- osallistumispyyntöjen vastaanottamisen määräaikojen noudattamatta jättäminen^x.</p>	<p>Direktiivin 2004/18/EY 38 artikla</p> <p>Direktiivin 2004/17/EY 45 artikla</p>	<p>Tarjousten (tai osallistumispyyntöjen) vastaanottamisen määräajat olivat lyhyemmät kuin direktiivissä asetetut määräajat.</p>	<p>25 prosenttia, jos määräaikojen lyhennys $\geq$ 50 prosenttia</p> <p>10 prosenttia, jos määräaikojen lyhennys $\geq$ 30 prosenttia</p> <p>5 prosenttia, jos määräaikojen lyhennys on mikä muu tahansa (oikaisun tasoa voidaan alentaa 2–5 prosenttiin silloin, kun väärinkäytöksen luonne ja vakavuus huomioon ottaen 5 prosentin oikaisun ei katsota olevan perusteltu).</p>
4.	<p>Mahdollisilla tarjoajilla/ehdokkailla on liian vähän aikaa tutustua tarjouskilpailua koskeviin asiakirjoihin</p>	<p>Direktiivin 2004/18/EY 39 artiklan 1 kohta</p> <p>Direktiivin 2004/17/EY 46 artiklan 1 kohta</p>	<p>Mahdollisilla tarjoajilla/ehdokkailla on liian vähän aikaa tutustua tarjouskilpailua koskeviin asiakirjoihin, mikä on luonut tarpeettoman esteen julkisten hankintojen avaamiselle kilpailulle.</p> <p>Oikaisut tehdään tapauskohtaisesti. Oikaisun tasosta päätettäessä otetaan huomioon mahdolliset lieventävät tekijät, jotka liittyvät sopimuksen erityisluonteeseen ja monimutkaisuuteen, ja erityisesti mahdolliseen hallinnolliseen rasitteeseen tai vaikeuksiin</p>	<p>25 prosenttia, jos mahdollisilla tarjoajilla/ehdokkailla oleva aika tarjouskilpailua koskeviin asiakirjoihin tutustumiseksi on vähemmän kuin 50 prosenttia tarjousten vastaanottamisen määräajasta (asiaa koskevien säännösten mukaisesti).</p> <p>10 prosenttia, jos mahdollisilla tarjoajilla/ehdokkailla oleva aika tarjouskilpailua koskeviin asiakirjoihin tutustumiseksi on vähemmän kuin 60 prosenttia tarjousten vastaanottamisen määräajasta (asiaa koskevien</p>

N:o	Sääntöjenvastaisuus	Sovellettava lainsäädäntö / viiteasiakirjat	Sääntöjenvastaisuuden kuvaus	Oikaisun määrä
			toimittaa tarjouskilpailua koskevia asiakirjoja.	säännösten mukaisesti). 5 prosenttia, jos mahdollisilla tarjoajilla/ehdokkailla oleva aika tarjouskilpailua koskeviin asiakirjoihin tutustumiseksi on vähemmän kuin 80 prosenttia tarjousten vastaanottamisen määräajasta (asiaa koskevien säännösten mukaisesti).
5.	<p>Julkaisematta jättäminen</p> <p>- tarjousten vastaanottamisen pidennettyjen määräaikojen julkaisematta jättäminen</p> <p>tai</p> <p>- osallistumispyyntöjen vastaanottamisen pidennettyjen määräaikojen julkaisematta jättäminen^{xi}.</p>	<p>Direktiivin 2004/18/EY 2 artikla ja 38 artiklan 7 kohta</p> <p>Direktiivin 2004/17/EY 10 artikla ja 45 artiklan 9 kohta</p>	<p>Tarjousten (tai osallistumispyyntöjen) vastaanottamisen määräaikoja pidennettiin, mutta siitä ei julkaistu ilmoitusta asiaa koskevien sääntöjen mukaisesti (eli julkaisu EUVL:ssä, jos julkiset hankinnat kuuluvat direktiivien soveltamisalaan).</p>	<p>10 prosenttia</p> <p>Oikaisu voidaan alentaa 5 prosenttiin sen mukaan, miten vakavasta sääntöjenvastaisuudesta on kyse.</p>
6.	<p>Tapaukset, joissa ei ole perusteltua noudattaa neuvottelumenettelyä julkaisemalla samalla hankintailmoitus</p>	<p>Direktiivin 2004/18/EY 30 artiklan 1 kohta</p>	<p>Hankintaviranomainen tekee hankintasopimuksen neuvottelumenettelyä noudattaen hankintailmoituksen julkaisemisen jälkeen, mutta tällainen menettely ei ole asiaa koskevien säännösten</p>	<p>25 prosenttia</p> <p>Oikaisu voidaan alentaa 10 prosenttiin tai 5 prosenttiin sen mukaan, miten vakavasta sääntöjenvastaisuudesta on</p>

N:o	Sääntöjenvastaisuus	Sovellettava lainsäädäntö / viiteasiakirjat	Sääntöjenvastaisuuden kuvaus	Oikaisun määrä
			mukaan perusteltua.	kyse.
7.	<p>Riittämättömät perustelut hankintailmoituksen julkaisematta jättämiselle erityisesti direktiivin 2009/81/EY soveltamisalaan kuuluvien hankintasopimusten tekomenettelyissä puolustus- ja turvallisuusalalla</p>	Direktiivi 2009/81/EY	<p>Hankintaviranomainen tekee julkisen hankintasopimuksen puolustus- ja turvallisuusalalla siten, että käytetään kilpailullista neuvottelumenettelyä tai neuvottelumenettelyä julkaisematta hankintailmoitusta, vaikka olosuhteet eivät oikeuta tällaisen menettelyn käyttöön.</p>	<p>100 prosenttia</p> <p>Oikaisu voidaan alentaa 25 prosenttiin, 10 prosenttiin tai 5 prosenttiin sen mukaan, miten vakavasta sääntöjenvastaisuudesta on kyse.</p>
8.	<p>Perusteiden mainitsematta jättäminen</p> <p>- valintaperusteiden mainitsematta jättäminen hankintailmoituksessa</p> <p>ja/tai</p> <p>- sopimuksen ratkaisuperusteiden (ja niiden painotuksen) mainitsematta jättäminen hankintailmoituksessa tai</p>	<p>Direktiivin 2004/18/EY 36, 44, 45–50 ja 53 artikla ja sen liitteet VII-A (julkisia hankintoja koskevat hankintailmoitukset: 17 ja 23 kohta) ja VII-B (julkisia käyttöoikeusurakoita koskevat ilmoitukset: 5 kohta).</p> <p>Direktiivin 2004/17/EY 42, 54 ja 55 artikla ja liite XIII</p>	<p>Hankintailmoituksessa ei määritellä valintaperusteita.</p> <p>Ja/tai</p> <p>Sopimuksen ratkaisuperusteita ja niiden painotuksia ei kuvata riittävän yksityiskohtaisesti hankintailmoituksessa eikä tarjouseritelmässä.</p>	<p>25 prosenttia</p> <p>Oikaisu voidaan alentaa 10 prosenttiin tai 5 prosenttiin, jos valintaperusteet/sopimuksen ratkaisuperusteet oli mainittu hankintailmoituksessa (tai ratkaisuperusteiden osalta tarjouseritelmässä), mutta ei riittävän yksityiskohtaisesti.</p>

N:o	Sääntöjenvastaisuus	Sovellettava lainsäädäntö / viiteasiakirjat	Sääntöjenvastaisuuden kuvaus	Oikaisun määrä
	tarjouseritelmässä.			
9.	Sääntöjenvastaiset ja/tai syrjivät valinta- ja/tai ratkaisuperusteet hankintailmoituksessa tai tarjouskilpailua koskevissa asiakirjoissa	Direktiivin 2004/18/EY 45–50 ja 53 artikla Direktiivin 2004/17/EY 54 ja 55 artikla	Tapaukset, joissa toimijat on saatu luopumaan tarjouksen tekemisestä hankintailmoituksessa tai tarjouskilpailua koskevissa asiakirjoissa olevien sääntöjenvastaisten valinta- ja/tai ratkaisuperusteiden vuoksi. Esimerkiksi: - velvollisuus olla sijoittautunut maahan tai alueelle tai olla siellä edustettuna edustajan kautta, - tarjoajan maasta tai alueelta saama kokemus.	25 prosenttia Oikaisu voidaan alentaa 10 prosenttiin tai 5 prosenttiin sen mukaan, miten vakavasta sääntöjenvastaisuudesta on kyse.
10.	Valintaperusteet eivät liity ja eivät ole oikeassa suhteessa sopimuksen kohteeseen	Direktiivin 2004/18/EY 44 artiklan 2 kohta Direktiivin 2004/17/EY 54 artiklan 2 kohta	Kun voidaan osoittaa, että valmiustasoja koskevat vähimmäisedellytykset tietyn hankintasopimuksen osalta eivät liity eikä ole oikeassa suhteessa sopimuksen kohteeseen, minkä	25 prosenttia Oikaisu voidaan alentaa 10 prosenttiin tai 5 prosenttiin sen mukaan, miten vakavasta sääntöjenvastaisuudesta on

N:o	Sääntöjenvastaisuus	Sovellettava lainsäädäntö / viiteasiakirjat	Sääntöjenvastaisuuden kuvaus	Oikaisun määrä
			vuoksi tarjoajien yhtäläisiä mahdollisuuksia ei voida varmistaa tai julkisten hankintojen avaamista kilpailulle vaikeutetaan perusteettomasti.	kyse.
11.	Syrjivät tekniset eritelmät	Direktiivin 2004/18/EY 23 artiklan 2 kohta Direktiivin 2004/17/EY 34 artiklan 2 kohta	Liian spesifisten teknisten standardien asettaminen, minkä vuoksi tarjoajien yhtäläisiä mahdollisuuksia ei voida varmistaa tai julkisten hankintojen avaamista kilpailulle vaikeutetaan perusteettomasti.	25 prosenttia Oikaisu voidaan alentaa 10 prosenttiin tai 5 prosenttiin sen mukaan, miten vakavasta sääntöjenvastaisuudesta on kyse.
12.	Hankintasopimuksen kohteen riittämätön määritelmä	Direktiivin 2004/18/EY 2 artikla Direktiivin 2004/17/EY 10 artikla Asiat C-340/02 (komissio/Ranska) ja C-299/08 (komissio/Ranska)	Hankintailmoituksessa ja/tai tarjouseritelmässä oleva kuvaus ei ole riittävä, jotta mahdolliset tarjoajat/ehdokkaat voivat määrittellä hankintasopimuksen kohteen.	10 prosenttia Oikaisu voidaan alentaa 5 prosenttiin sen mukaan, miten vakavasta sääntöjenvastaisuudesta on kyse. Jos toteutettuja rakennusurakoita koskevaa hankintailmoitusta ei julkaistu, kyseessä olevaan määrään sovelletaan 100 prosentin oikaisua.

2.2. Tarjousten arviointi

N:o	Sääntöjenvastaisuus	Oikeusperusta / viiteasiakirjat	Sääntöjenvastaisuuden kuvaus	Oikaisun määrä
13.	Valintaperusteiden muuttaminen tarjousten avaamisen jälkeen, mikä johti siihen, että tarjoajat hyväksyttiin virheellisesti.	Direktiivin 2004/18/EY 2 artikla ja 44 artiklan 1 kohta Direktiivin 2004/17/EY 10 artikla ja 54 artiklan 2 kohta	Valintaperusteita muutettiin valintavaiheessa, mikä johti niiden tarjoajien hyväksymiseen, joita ei olisi hyväksytty, jos julkaistuja valintaperusteita olisi noudatettu.	25 prosenttia Oikaisu voidaan alentaa 10 prosenttiin tai 5 prosenttiin sen mukaan, miten vakavasta sääntöjenvastaisuudesta on kyse.
14.	Valintaperusteiden muuttaminen tarjousten avaamisen jälkeen, mikä johti siihen, että tarjoajat hylättiin virheellisesti.	Direktiivin 2004/18/EY 2 artikla ja 44 artiklan 1 kohta Direktiivin 2004/17/EY 10 artikla ja 54 artiklan 2 kohta	Valintaperusteita muutettiin valintavaiheessa, mikä johti niiden tarjoajien hylkäämiseen, jotka olisi pitänyt hyväksyä, jos julkaistuja valintaperusteita olisi noudatettu.	25 prosenttia Oikaisu voidaan alentaa 10 prosenttiin tai 5 prosenttiin sen mukaan, miten vakavasta sääntöjenvastaisuudesta on kyse.
15.	Tarjoajien/ehdokkaiden arviointi sääntöjenvastaisia valinta- ja ratkaisuperusteita käyttäen	Direktiivin 2004/18/EY 53 artikla Direktiivin 2004/17/EY 55 artikla	Tarjoajien/ehdokkaiden arvioinnin aikana valintaperusteita käytettiin ratkaisuperusteina, tai hankintailmoituksessa tai tarjouseritelmässä mainittuja ratkaisuperusteita (tai niitä vastaavia alaperusteita ja niiden painotuksia) ei noudatettu, minkä vuoksi sovellettiin sääntöjenvastaisia valinta- tai ratkaisuperusteita.	25 prosenttia Oikaisu voidaan alentaa 10 prosenttiin tai 5 prosenttiin sen mukaan, miten vakavasta sääntöjenvastaisuudesta on kyse.

N:o	Sääntöjenvastaisuus	Oikeusperusta / viiteasiakirjat	Sääntöjenvastaisuuden kuvaus	Oikaisun määrä
			Esimerkki: Sopimuksen ratkaisua koskevat alaperusteet eivät liity hankintailmoituksessa/tarjouseritelmässä oleviin ratkaisuperusteisiin.	
16.	Avoimuuden ja/tai tasapuolisen kohtelun puuttuminen arvioinnin aikana	Direktiivin 2004/18/EY 2 ja 43 artikla Direktiivin 2004/17/EY 10 artikla	Kirjausketju, joka koskee erityisesti kullekin tarjoukselle annettuja pisteitä, on epäselvä, perusteeton, siitä puuttuu avoimuutta tai sitä ei ole olemassa. Ja/tai Arviointikertomusta ei ole olemassa tai se ei sisällä kaikkia asianmukaisissa säännöksissä säädettyjä osia.	25 prosenttia Oikaisu voidaan alentaa 10 prosenttiin tai 5 prosenttiin sen mukaan, miten vakavasta sääntöjenvastaisuudesta on kyse.
17.	Tarjouksen muuttaminen arvioinnin aikana	Direktiivin 2004/18/EY 2 artikla Direktiivin 2004/17/EY 10 artikla	Hankintaviranomainen sallii tarjoajan/ehdokkaan muuttaa tarjoustaan tarjousten arvioinnin aikana.	25 prosenttia Oikaisu voidaan alentaa 10 prosenttiin tai 5 prosenttiin sen mukaan, miten vakavasta sääntöjenvastaisuudesta on kyse.
18.	Sopimuksen tekomenettelyn aikana käydyt neuvottelut	Direktiivin 2004/18/EY 2 artikla Direktiivin 2004/17/EY 10 artikla	Avoimessa tai rajoitetussa menettelyssä hankintaviranomainen neuvottelee tarjoajien kanssa arviointivaiheen aikana, minkä vuoksi hankintailmoituksessa tai tarjouseritelmässä olevat alkuperäiset ehdot voivat muuttua huomattavasti.	25 prosenttia Oikaisu voidaan alentaa 10 prosenttiin tai 5 prosenttiin sen mukaan, miten vakavasta sääntöjenvastaisuudesta on kyse.

N:o	Sääntöjenvastaisuus	Oikeusperusta / viiteasiakirjat	Sääntöjenvastaisuuden kuvaus	Oikaisun määrä
19.	Neuvottelumenettely, johon liittyy aiemmin julkaistu hankintailmoitus, jolla muutetaan huomattavasti hankintailmoituksessa tai tarjouseritelmässä olevia ehtoja ^{xii}	Direktiivin 2004/18/EY 30 artikla	Neuvottelumenettelyssä, johon liittyy aiemmin julkaistu hankintailmoitus, sopimuksen alkuperäisiä ehtoja muutettiin huomattavasti, minkä vuoksi uuden tarjouskilpailun julkaiseminen oli perusteltua.	25 prosenttia Oikaisu voidaan alentaa 10 prosenttiin tai 5 prosenttiin sen mukaan, miten vakavasta sääntöjenvastaisuudesta on kyse.
20.	Poikkeuksellisen alhaisten tarjousten hylkääminen	Direktiivin 2004/18/EY 55 artikla Direktiivin 2004/17/EY 57 artikla	Tarjoukset vaikuttavat suoritukseen, rakennusurakoihin tai palveluihin nähden poikkeuksellisen alhaisilta, mutta hankintaviranomainen ei ennen tarjousten hylkäämistä pyydä kirjallisia tietoja olennaisiksi katsomistaan tarjouksen pääkohdista.	25 prosenttia
21.	Eturistiriidat	Direktiivin 2004/18/EY 2 artikla Direktiivin 2004/17/EY 10 artikla	Kun toimivaltainen tuomioistuin tai hallinnollinen elin on vahvistanut eturistiriidan, joka liittyy joko unionin maksaman osuuden saajaan tai hankintaviranomaiseen.	100 prosenttia

2.3. Hankintasopimuksen toteuttaminen

N:o	Sääntöjenvastaisuus	Oikeusperusta / viiteasiakirjat	Sääntöjenvastaisuuden kuvaus	Oikaisun määrä
22.	Huomattavat muutokset hankintailmoituksessa tai tarjouseritelmässä oleviin sopimuksen kohtiin ^{xiii} .	<p>Direktiivin 2004/18/EY 2 artikla</p> <p>Direktiivin 2004/17/EY 10 artikla, oikeuskäytäntö:</p> <p>Asia C-496/99 P, <i>CAS Succhi di Frutta SpA</i>, tuomio 29.4.2004 (Kok., s. I-3801, 116 ja 118 kohta)</p> <p>Asia C-340/02, <i>komissio v. Ranska</i>, tuomio 14.10.2004 (Kok., s. I-9845)</p>	Sopimuksen tekemisen olennaisia osatekijöitä ovat muun muassa hinta ^{xiv} , suorituksen luonne, sen päätökseen saattamisen ajankohta, maksuehdot ja käytetyt materiaalit. On aina tarpeen arvioida tapauskohtaisesti, mikä on olennainen osatekijä.	25 prosenttia sopimuksen arvosta sekä sopimuksen lisääntynyt arvo, joka on seurausta sopimuksen osatekijöihin tehdyistä huomattavista muutoksista.

N:o	Sääntöjenvastaisuus	Oikeusperusta / viiteasiakirjat	Sääntöjenvastaisuuden kuvaus	Oikaisun määrä
		Asia C-91/08, Wall AG, tuomio 13.4.2010 (Kok., s. I-2815)		
23.	Sopimuksen soveltamisalan kaventuminen	Direktiivin 2004/18/EY 2 artikla Direktiivin 2004/17/EY 10 artikla	Sopimus tehtiin direktiivien mukaisesti, minkä jälkeen sen soveltamisala kaventui.	Soveltamisalan kaventumisen arvo sekä 25 prosenttia lopullisen soveltamisalan arvosta (vain silloin, kun sopimuksen soveltamisalan kaventuminen on huomattava).
24.	Ylimääräisten rakennusurakoita/palveluja/tavarahankintoja koskevien sopimusten tekeminen (jos sopimusten tekeminen merkitsee huomattavaa muutosta sopimuksen alkuperäisiin ehtoihin ^{xv}) ilman kilpailua ja joidenkin seuraavien edellytysten puuttuessa: - äärimmäinen kiireellisyys ennakoimattomien tapahtumien vuoksi,	Direktiivin 2004/18/EY 31 artiklan 1 kohdan c alakohta ja 4 kohdan a alakohta	Ensisijainen sopimus tehtiin asianmukaisten säännösten mukaisesti, minkä jälkeen tehtiin yksi tai useampi ylimääräinen rakennusurakoita/palveluja/tavarahankintoja koskeva sopimus (riippumatta siitä, vahvistettiinko ne kirjallisesti) ilman, että direktiivien säännöksiä noudatettiin. Kyseessä olivat säännökset, jotka koskivat neuvottelumenettelyjä, joihin ei	100 prosenttia ylimääräisten sopimusten arvosta. Kun ilman direktiivien säännösten noudattamista tehtyjen ylimääräisten rakennusurakoita/palveluja/tavarahankintoja koskevien sopimusten (riippumatta siitä, vahvistettiinko ne kirjallisesti) kokonaismäärä ei ylitä direktiiveissä säädettyjä raja-arvoja eikä 50:tä prosenttia alkuperäisen hankintasopimuksen arvosta,

N:o	Sääntöjenvastaisuus	Oikeusperusta / viiteasiakirjat	Sääntöjenvastaisuuden kuvaus	Oikaisun määrä
	- täydentäviä rakennusurakoita ja palvelu- ja tavarahankintoja koskevat odottamattomat olosuhteet. ^{xvi}		liittynyt hankintailmoituksen julkaisua äärimmäisen kiireellisyyden takia tai koska tehty tavarahankintoja, rakennusurakoita ja palveluja koskevat sopimukset olivat täydentäviä.	oikaisu voidaan alentaa 25 prosenttiin.
25.	Ylimääräiset rakennusurakat tai palvelut ylittävät asianomaisissa säännöksissä säädetyn rajan	Direktiivin 2004/18/EY 31 artiklan 4 kohdan alakohdan viimeinen alakohta	Ensisijainen sopimus tehtiin direktiivien säännösten mukaisesti, minkä jälkeen tehtiin yksi tai useampi ylimääräinen sopimus, jotka ylittivät alkuperäisen sopimuksen arvon yli 50 prosentilla ^{xvii} .	100 prosenttia määrästä, joka on suurempi kuin 50 prosenttia alkuperäisen hankintasopimuksen arvosta.

LOPPUVIITTEET:

ⁱ Direktiivien soveltamista koskevien raja-arvojen alle jäävät julkisia hankintoja koskevat sopimukset ja julkiset hankintasopimukset, jotka koskevat direktiivin 92/50/ETY liitteessä I B, direktiivin 93/38/ETY liitteessä XVI B, direktiivin 2004/18/EY liitteessä II B ja direktiivin 2004/17/EY liitteessä XVII B lueteltuja palveluja.

ⁱⁱ Rakennerahastojen ja koheesiorahaston osalta todetaan seuraavaa:

Asiakirjassa ”*Guidance document on management verifications to be carried out by Member States on operations co-financed by the Structural Funds and the Cohesion Fund for the 2007 – 2013 programming period*” (rahastojen yhteensovittamisesta vastaavan komitean muistio 08/0020/04, 5.6.2008) esitetään komission näkemys siitä, miten hallinnollisia tarkastuksia olisi organisoitava sääntöjenvastaisuuksien ehkäisemiseksi ja havaitsemiseksi julkisten hankintojen alalla. Asiakirjan mukaan *kyseiset tarkastukset olisi tehtävä mahdollisimman pian prosessin jälkeen, koska myöhemmin korjaavia toimia on usein vaikea toteuttaa.*

Jäsenvaltiolla on velvollisuus varmistaa, että rahoitettavat toimet valitaan sovellettavien unionin ja kansallisten sääntöjen mukaisesti (neuvoston asetuksen (EY) N:o 1038/2006 60 artiklan a ja b kohta sekä 61 artiklan b kohdan ii alakohda), mukaan luettuina niiden, jotka liittyvät julkisiin hankintoihin:

a) jos kansallisessa ennakovalvonnassa havaitaan, että julkista hankintasopimusta koskeva tarjouskilpailumenettely on vastoin julkisia hankintoja koskevia sääntöjä ja **kyseistä sopimusta ei ole vielä allekirjoitettu**, hallintoviranomaisen olisi suositeltava, että tuensaaja järjestää uuden tarjouskilpailumenettelyn noudattaen täysimääräisesti mainittuja sääntöjä, ellei uuden tarjouskilpailun järjestämisestä aiheudu merkittäviä lisäkustannuksia. Jos uutta tarjouskilpailua ei järjestetä, hallintoviranomaisen on oikaistava sääntöjenvastaisuus soveltamalla suuntaviivoja tai kansallisella tasolla määriteltyjä tiukempia sääntöjä.

b) Jos sääntöjenvastaisuus havaitaan **sen jälkeen kun sopimus on allekirjoitettu ja toimelle on hyväksytty rahoitus** (missä tahansa hankkeen vaiheessa), hallintoviranomaisen on oikaistava sääntöjenvastaisuus soveltamalla suuntaviivoja tai kansallisella tasolla määriteltyjä tiukempia sääntöjä.

ⁱⁱⁱ Sopimusta koskevan menettelyn aloittamispäivästä riippuen on otettava huomioon seuraavat direktiivit: 86/665/ETY, 92/50/ETY, 93/36/ETY, 93/37/ETY, 93/38/ETY, 92/13/ETY, 2001/78/EY, 2004/17/EY, 2004/18/EY. Luettelo on vain suuntaa-antava.

^{iv} Suuntaviivat komission yksiköiden soveltamista periaatteista, perusteista ja ohjeellisista asteikoista asetuksen (EY) N:o 1260/1999 39 artiklan 3 kohdan mukaisten rahoitusoikaisujen määrittämiseksi hyväksyttiin vuosiksi 2000–2006 komission päätöksellä C/2001/476. Vastaava asiakirja hyväksyttiin koheesiorahaston osalta (ks. komission päätös C/2002/2871).

^v Asia C-324/98, *Teleaustria*, tuomio 7.12.2000 (Kok., s. I-10745, 62 kohta), asia C-231/03, *Coname*, tuomio 21.7.2005 (Kok., s. I-7287, 16–19 kohta) ja asia C-458/03, *Parking Brixen*, tuomio 13.10.2005 (Kok., s. I-8585, 49 kohta).

^{vi} Käsite ”ilmoittaminen asianmukaisessa laajuudessa” sisältää erityisesti seuraavat näkökohdat:

a) Tasapuolisen kohtelun ja syrjimättömyyden periaatteet edellyttävät **avoimuusvelvollisuutta**, jonka sisältönä on taata kaikkien potentiaalisten tarjoajien eduksi se, että hankinnasta **ilmoitetaan asianmukaisessa laajuudessa, minkä ansiosta sopimus voidaan kilpailuttaa**. Avoimuusvelvollisuus tarkoittaa sitä, että **toiseen jäsenvaltioon sijoittautunut yritys voi saada haltuunsa asianmukaisia tietoja sopimuksesta ennen sopimuksen tekemistä**, jotta halutessaan se **pystyy ilmaisemaan kiinnostuksensa** sopimuksen tekemiseen.

b) Sopimuksen tekemisestä ei olisi mitään etua toisiin jäsenvaltioihin sijoittautuneille talouden toimijoille sellaisissa yksittäistapauksissa, joissa erityisolosuhteista johtuen olisi kyse hyvin vähäisestä taloudellisesta edusta. Tällaisessa tapauksessa vaikutuksia perusvapauksiin olisi pidettävä liian satunnaisina ja epäsuorina yhteisön primaarilainsäädännöstä johdettujen standardien soveltamiseksi ja näin ollen rahoitusoikaisuja ei ole syytä soveltaa.

Yksittäisten hankintayksiköiden vastuulla on päättää, voisiko hankintasopimus kiinnostaa toisiin jäsenvaltioihin sijoittautuneita talouden toimijoita. Komissio katsoo, että kyseisen päätöksen on perustuttava arvioon tapauksen yksilöllisistä olosuhteista, kuten sopimuksen kohteesta, sen arvioidusta arvosta, asianomaisen alan erityispiirteistä (markkinoiden koko ja rakenne, liiketoimintatavat jne.) sekä toimipaikan maantieteellisestä sijainnista.

---

^{vii} Ks. asia C-507/03, *komissio v. Irlanti*, tuomio 13.11.2007 (Kok., s. I-9777, 32 kohta).

^{viii} Asia T-384/10, *Espanja v. komissio* (GIASA), EUVL C 225, 3.8.2013, s. 63.

^{ix} Sellaisten sopimusten osalta, jotka eivät kuulu tai kuuluvat vain osittain direktiivien soveltamisalaan, on tarpeen määrittää tietyt rajat ylittävän intressin olemassaolo tai julkisia hankintoja koskevan kansallisen lainsäädännön rikkominen. Tältä osin ks. näiden suuntaviivojen 1.2.2 kohta. Jos on olemassa rajat ylittävä intressi tai kansallista lainsäädäntöä on rikottu, on tarpeen määrittellä, minkätasoista ilmoittamista olisi pitänyt soveltaa kyseiseen asiaan. Kuten komission selittävän tiedonannon N:o 2006/C 179/02 2.1.1 kohdassa todetaan, avoimuusvelvollisuus tarkoittaa, että toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneella yrityksellä on saatavilla asianmukaiset tiedot sopimuksesta ennen sopimuksen tekemistä, jotta halutessaan se pystyy tekemään tarjouksen tai ilmaisemaan kiinnostuksensa kyseisen sopimuksen tekemiseen. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että joko hankintailmoitus julkaistiin kansallisella tasolla (asiaa koskevan kansallisen lainsäädännön tai sääntöjen mukaisesti) tai että hankintasopimuksista ilmoittamista koskevia perusvaatimuksia on noudatettu. Ks. lisätietoja kyseisistä standardeista mainitun komission selittävän tiedonannon 2.1 jaksossa.

^x Näitä määräaikoja sovelletaan rajoitettuihin menettelyihin ja neuvottelumenettelyihin, joihin liittyy julkaistu hankintailmoitus.

^{xi} Näitä määräaikoja sovelletaan rajoitettuihin menettelyihin ja neuvottelumenettelyihin, joihin liittyy julkaistu hankintailmoitus.

^{xii} Jonkin verran joustavuutta voidaan soveltaa sopimuksen muutoksiin sen tekemisen jälkeen, vaikei tällaisesta mahdollisuudesta eikä sen soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä määrätä selvästi ja täsmällisellä tavalla tarjouskilpailuilmoituksessa eikä tarjouskilpailuasiakirjoissa (ks. yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-496/99, *Succhi di frutta*, antaman tuomion 118 kohta). Jos tätä mahdollisuutta ei ole annettu tarjouskilpailua koskevissa asiakirjoissa, sopimusmuutokset ovat sallittuja, jos ne eivät ole huomattavia. Muutosta pidetään huomattavana, jos:

- (a) hankintaviranomainen ottaa käyttöön ehtoja, jotka, jos ne olisivat sisältyneet alkuperäiseen tarjousmenettelyyn, olisivat mahdollistaneet muidenkin kuin alunperin hyväksytyjen tarjoajien hyväksymisen,
- (b) muutoksen ansiosta tarjouskilpailun voittaa muu kuin alunperin hyväksytty tarjoaja,
- (c) hankintaviranomainen laajentaa hankintasopimuksen soveltamisalaa kattamaan rakennusurakat/palvelut/tavarat, joita sopimus ei alunperin kattanut,
- (d) muutoksella muutetaan sopimuksen taloudellista tasapainoa toimeksisaajan hyväksi tavalla, josta ei määrätä alkuperäisessä hankintasopimuksessa.

^{xiii} Ks. loppuviite xii edellä.

^{xiv} Tällä hetkellä ainoa alkuperäiseen hintaan tehtävä muutos, jota tuomioistuin ei pidä merkittävänä, on hinnan alentaminen 1,47 prosentilla ja 2,94 prosentilla (ks. asian C-454/06, *Pressetext*, 61 ja 62 kohta). Asioissa T-540/10 ja T-235/11 unionin yleinen tuomioistuin on hyväksynyt rahoitusoikeuksia niiden muutosten osalta, jotka ovat alle 2 prosenttia alkuperäisestä hinnasta.

---

^{xv} Ks. loppuviite xii edellä.

^{xvi} Käsite ”odottamattomat olosuhteet” olisi tulkittava ottaen huomioon, että huolellisen hankintaviranomaisen olisi pitänyt ennakoita tietyt seikat (esim. uudessa EU:n tai kansallisessa lainsäädännössä säädetty uudet vaatimukset tai tekniset vaatimukset, joita ei voitu ennakoita huolimatta suunnittelun perustana olevista teknisistä tutkimuksista, jotka suoritettiin parhaiden käytäntöjen mukaisesti). Tarjouksen/hankkeen riittämättömästä valmistelusta aiheutuvia ylimääräisiä rakennusurakoita/palveluja/tavarahankintoja ei voida pitää ”odottamattomina olosuhteina”. Ks. asiat T-540/10 ja T-235/11 (mainittu edellä).

^{xvii} Direktiivin 2004/17/EY osalta rajaa ei sovelleta. Laskettaessa 50 prosentin raja-arvoa hankintaviranomaisten on otettava huomioon ylimääräiset rakennusurakat/palvelut. Kyseisten ylimääräisten rakennusurakoiden/palvelujen arvoa ei voida korvata peruutettujen rakennusurakoiden/palvelujen arvolla. Peruutettujen rakennusurakoiden/palvelujen määrällä ei ole vaikutusta 50 prosentin raja-arvon laskentaan.